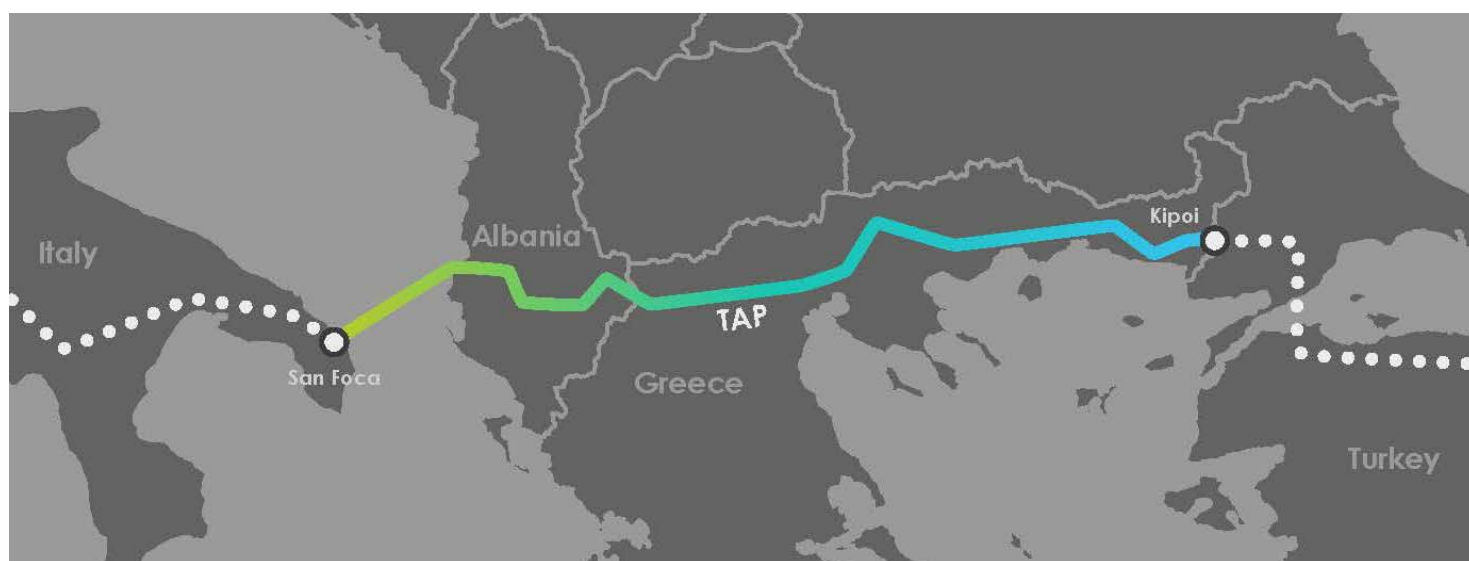

Dokumentat e Aplikimit për Amendimin e Lejes Mjedisore

Gjurma e Re e Zonës së Mbrakullës

Shtojca 2 – Raport Përmbledhës i Gjetjeve

Titulli i Projektit: **Gazsjellësi Trans Adriatik – TAP**
Shtojcë VNMS e TAP Shqipëri – Janar 2016
 Titulli i Gjurma e Re Mbrakull:
 Dokumentit: **Shtojcë 2 Të dhëna nga Studimi në Terren**

AAL00-ERM-641-Y-TAE-5003
 Rish.: 01 / at02

Raport Përmbledhës i Gjetjeve Mjedisore Fizike Dheu, Shfrytëzimet e Tokës dhe Hidrologjia

Projekt:
 Gjurmet e reja të TAP për 2015-ën

Karakteristika e Shqyrtuar e Projektit:
 Gjurma e Re Mbrakull

Specialist⁽¹⁾:

Dr. Sulejman Sulce (dheu dhe përdorimet e tokës), Prof. Molnar Kolaneci (Hidrologji) dhe ERM.

⁽¹⁾Ky raport përmbledhës është përgatitur përmes rishikimit të informacioneve kompjuterike të mbledhura në fazat e mëparshme të përgatitjes së VNMS-së, njohurive të specializuara të zonave dhe feedback-u i detajuar i dhënë nga grupi në terren (hulumtimet në terren Tetor - Nëntor 2015).

Gjetjet për Dheun dhe Shfrytëzimet e Tokës

Dheu:

Segmenti karakterizohet nga dy tipe të ndryshme dheu: Eutric Cambisol (që gjendet në pjesën jugore të Gjurmës së Re Mbrakull) dhe Eutric Fluvisol (që gjendet në pjesën veriore të Gjurmës së Re të Gazsjellësit).

Eutric Cambisol

- *Mbulesa sipërfaqësore dhe të korrat kryesore:* 25% është e mbuluar me ullishte, 20% - 30% me grurë, dhe 20% - 30% me foragjerë. E pa vaditur, plehëruar apo mekanizuar. Ullishtet e rrethuara nga shkurre.
- *Vetitë fizike:* materiali burimor është 'gur sedimentar', lymor. Klasa e strukturës "tokë ranore", copat e gurit në sipërfaqe është 10-20%, thellësi e cekët (15-30cm), gradienti i shpatit (-35% pjerrësi), shkallë mesatare erozioni. Përmbajtje mesatare e lëndës organike. Profili i dheut është relativisht i thellë (-1.5 m).
- *Potenciali agronomik i dheut:* Kategoria III bazuar në klasifikimin e potencialit agronomik të vitit 1992 të Institutit Shqiptar të Shkencës së Dherave (IShDh)¹. Këto dhera kanë kufizime serioze që kufizojnë zgjedhjen e bimëve ose që kërkojnë praktika të veçanta konservimi, ose të dyja.

Eutric fluvisol

- *Mbulesa sipërfaqësore dhe të korrat kryesore:* Mbulesa sipërfaqësore është 90% tip bimësi "e punueshme" dhe e mbjellë me perime (domate, kastraveca). Të mbjella të tjera përfshijnë pemishtet, foragjerën dhe drithërat. E vaditur, shumë e plehëruar dhe e mekanizuar. Shkalla e intensitetit bujqësor është shumë e lartë.
- *Vetitë fizike:* material burimor i pakonsoliduar (lymor). Klasat e strukturës 'tokë baltore', copat e gurit në sipërfaqe është <10%, thellësia e dheut është >75cm, gradienti i shpatit është <6%, erozion i ulët dhe i kulluar mirë.
- *Potenciali agronomik i dheut:* kategoria I-II për shkak të bujqësisë intensive të Mbrakullës.

¹Instituti i Shkencës së Dherave, kategorizimi i dherave Shqiptar, 1992

Titulli i Projektit: **Gazsjellësi Trans Adriatik – TAP**
Shtojcë VNMS e TAP Shqipëri – Janar 2016
 Titulli i Dokumentit: **Gjurma e Re Mbrakull:**
Shtojcë 2 Të dhëna nga Studimi në Terren

AAL00-ERM-641-Y-TAE-5003
 Rish.: 01 / at02

Klasifikimi i bazuar në klasifikimin e potencialit agronomik të vitit 1992 nga Instituti Shqiptar i Shkencës së Dherave (IShDh). Dherat e Kategorisë I kanë pak kufizime që kufizojnë përdorimin e tyre, ndërsa dherat e kategorisë II kanë kufizime mesatare që kufizojnë zgjedhjen e bimëve ose që kërkojnë praktika të moderuara konservimi.

Shfrytëzimet e tokës:

Gjurma e re në Mbrakull e shmang seksionin midis KP132 dhe KP134 të gjurmës së rastit bazë (Mars 2014). Gjurma e re e gazsjellësit ndjek majën e kodrës në veri të Mbrakullës (Vojakë) dhe zbret në luginën e Lumit Osum. Një pjesë e mirë e Gjurmës së Re të Gazsjellësit dominohet nga toka të rrëpira (deri 20%) me makia (Macchia) Mesdhetare. Në të dy fundet ka toka bujqësore, kryesisht ullishte të reja.

Seksioni jugor i Gjurmës së Re të Gazsjellësit kalon përmes tokash të mbjella me ullinj (50%), grurë (20-30%) dhe foragjerë (20-30%), veçanërisht bimë të tilla si jonxha për të ushyqer bagëtinë gjatë dimrit.

Seksioni verior i Gjurmës së Re të Gazsjellësit kalon përmes terrenesh mjaft të sheshta (<10% pjerrësi) me ullinj, perime dhe ushqim bagëtiesh. Jonxha (foragjerë) kultivohet shumë. Uji i Lumit Osum shërben si burim për vaditje në këtë seksion të Gjurmës së Re të Gazsjellësit. Përdorimi i plehëruesve dhe mjeteve bujqësore është i madh dhe tokat mbillen intensivisht.

Gjetjet Hidrologjike

Ujërat Nëntokësore:

Nuk janë gjetur ujëra nëntokësore të rëndësishme në gjurmën e re Mbrakull për shkak të morfometrisë së terrenit, që gjendet në majë të një kreshte të vogël (dmth nuk ka formacion gjeologjik të favorshëm). Seksioni verior i Gjurmës së Re të Gazsjellësit gjendet në një rrjedhë me kthesa/gjarpërim të Lumit Osum. Ndaj, pritet prania e akuafereve Kuaternare (asociuar me Lumin Osum).

Ujërat Sipërfaqësore:

Gjurma e Re Mbrakullpërbën një devijim të shkurtër nga KP 132 në KP 134 të gjurmës së rastit bazë (Mars 2014). Gjurma e re e gazsjellësit kalon përmes një kreshte dhe kështu shmang kalimin e ndonjë lumi (qoftë të përhershëm ose të përkohshëm).

Shfrytëzimi i Ujit dhe Infrastruktura Përkatëse:

Pa rëndësi.

Përfundime dhe Aspekte Kyçe

Dherat dhe Shfrytëzimet e Tokës:

Shfrytëzimi i tokës dhe dherat në gjurmën e re Mbrakulla janë të ngjashme me zonat afër të gjurmës së rastit bazë të vlerësuara në VNMS (2013) për TAP-in në Shqipëri. Ndaj, konstatimet janë të krahasueshme dhe nuk duhen masa lehtësuese shtesë, përveç atyre që janë paraqitur tashmë në VNMS (2013) për TAP-in në Shqipëri. Masat e përgjithshme standarde lehtësuese që duhen konsideruar do të përfshinin:

- Përpilimin e Planit të Kontrollit të Erozionit dhe Sedimenteve për të shmangur trazimin e dheut.

Titulli i Projektit: **Gazsjellësi Trans Adriatik – TAP**
Shtojcë VNMS e TAP Shqipëri – Janar 2016
 Titulli i
 Dokumentit: **Gjurma e Re Mbrakull:**
Shtojcë 2 Të dhëna nga Studimi në Terren

AAL00-ERM-641-Y-TAE-5003
 Rish.: 01 / at02

- Përpilimin e *Planit të Menaxhimit të Depozitimit të Mbeturinave* dhe monitorimin e implementimit.
- Duhet patur një plan të kthimit dhe vendosjes së gjendjes së mëparshme dhe të merren parasysh zonat e punës dhe zonat e caktuara për depozitimin e mbetjeve inerte të ngurta (dmth materiali i gërrmuar nga transheja). Për aq sa është e bëshme, korridori duhet rikthyer në gjendjen fillestare (përfshirë rivendosjen e dheut dhe bimësisë natyrale ku korrespondon).

Hidrologjia:

Gjurma e Re Mbrakullnuk ndërpret ndonjë akuafer apo rrjedhë uji të rëndësishme. Masat lehtësuese të propozuara në VNMS për TAP-in në Shqipëri (2013) gjykohe të përshtatshme për tipin e aktiviteteve dhe konstatimeve të kësaj gjurme të re. Masat e përgjithshme standarde lehtësuese që duhen konsideruar janë të barazvlefshme me ato të paraqitura për dherat dhe shfrytëzimet e tokës (shih mësipër).

Veç kësaj, duhen të përfshihen konsideratat për vijueset:

- Qëndrueshmëria afatgjatë e vendndodhjes në lidhje me erozionin (shih VNMS 2013)
- Masa minimizuese të sedimentit: mbuloni ngarkesat në kamiona, ujitni sipërfaqet që pluhuros, etj.

Fotografi:

Pamje e ullishteve të reja në KP 0.2 të Gjurmës së Re të Gazsjellësit (WPE055) - pamje JL.

Pamje e modelit mozaik të kultivimit midis Gjurmës së Re të Gazsjellësit dhe KP 134 të gjurmës së rasti bazë (Mars 2014) (WPE059) – pamje J.

Titulli i Projektit: **Gazsjellësi Trans Adriatik – TAP**
Shtojcë VNMS e TAP Shqipëri – Janar 2016
 Titulli i
 Dokumentit: **Gjurma e Re Mbrakull:**
Shtojcë 2 Të dhëna nga Studimi në Terren

AAL00-ERM-641-Y-TAE-5003
 Rish.: 01 / at02

Kullota me dele që kullosin, fusha bujqësore
 pranë Lumit Osum (WPS118) – pamje V.

Titulli i Projektit: **Gazsjellësi Trans Adriatik – TAP**
Shtojcë VNMS e TAP Shqipëri – Janar 2016
 Titulli i
 Dokumentit: **Gjurma e Re Mbrakull:**
Shtojcë 2 Të dhëna nga Studimi në Terren

AAL00-ERM-641-Y-TAE-5003
 Rish.: 01 / at02

Raport Përmbledhës i Gjetjeve Mjedisore Biologjike

Projekt:
 Gjurmët e reja të TAP për 2015-ën

Karakteristika e Shqyrtuar e Projektit:
 Gjurma e Re Mbrakull

Specialist:
 Ferdinand Bego

Datë:
 12/10/2015

Habitatet:

Gjurma e Re Mbrakullfillon në KP 132 (të gjurmës së rastit bazë Mars 2014) në majë të kreshtës, afër vendbanimit të Mbrakullës (Vojakë), ku kufizohen fusha bujqësore, ullishte e shkurre Mesdhetare me gjelbërim të përhershëm (makia). Pastaj, gjurma vazhdon përgjatë vijës së kreshtës së mbuluar me bimësi makia. Pjesa më e madhe e Gjurmës së Re të Gazsjellësit kalon nëpër shkurre Mesdhetare me gjelbërim të përhershëm (makia), kryesisht në shpatë të pjerrëta me bimësi shumë të ngjeshur e të dendur. 200-300 m e fundit të gjurmës së re të gazsjellësit në pikën e kalimit me gjurmën e rastit bazë Mars 2014, KP-134) afër Mbrakullës (Çepan), kalojnë nëpër shpatë të buta të mbuluara me ullinj, fusha bujqësore dhe gardhe me vegjetacion makia të degraduar dhe bimë të egra.

Vërejtje:

Shkurret Mesdhetare me gjelbërim të përhershëm janë të shëndetshme (dmth, të ngjeshura, të dendura dhe të gjata) përgjatë shumicës së Gjurmës së Re të Gazsjellësit, përveç seksioneve që gjenden afër vendbanimeve ku ndikimi nga kullotja dhe mbledhja e druve të zjarrit është më e madhe. Makiat e ngjeshura dhe të dendura me praninë e lisave të rritur (*Quercus trojana*, *Quercus ilex*) ofrojnë strehim dhe vend ushqimi për derrin e egër, baldosën dhe dhelprën, si dhe për një sërë harabelash (*Turdus merula*, *Garrulus glandarius*, *Cettia cetti*, *Emberiza cirulus*, *Erithacus rubecula*). Ky lloj habitati mund të vizitohet edhe nga ujku (*Canis lupus*), edhe pse gjatë hulumtimit nuk u regjistruan prova të pranisë së ujkut (ndoshta për shkak të kushteve të këqia të motit).

Toka bujqësore mozaik, ullishtet dhe fushat bujqësore me të mbjella vjetore dhe shumëvjeçare kanë vlerë të ulët ekologjike, për shkak të afërsisë me vendbanimet (Vojakë dhe Çepan lagje të Mbrakullës).

Speciet Kryesore të Faunës:

Gjitarët: prani e mundshme e ujkut (*Canis lupus*), derrat të egër (*Sus scrofa*), baldosës (*Meles meles*), dhelprës (*Vulpes vulpes*), nuselaes (*Mustela nivalis*), iriqit (*Erinaceus roumanicus*), miu i Tomasit (*Microtus thomasi*), dhe minj (*Apodemus flavicollis*-miu gushëverdhë, *Apodemus sylvaticus*-miu bishtgjatë i fushës).

Zogjtë: huta (*Buteo buteo*), skifteri (*Falco tinnunculus*), bilbili i kënetave (*Cettia cetti*), gushëkuq (*Erithacus rubecula*), cerla (*Emberiza cirulus*), bilbilthi kapëzi (*Sylvia atricapilla*), korb i bardhë (*Corvus cornix*), korb (*Corvus corax*), mëllenja (*Turdus merula*), grifsha (*Garrulus glandarius*),

Vërejtje:

Nuk ka dëshmi të pranisë së ujkut, por zona është pjesë e rrezes së përhapjes së ujkut.

Shkurret Mesdhetare me gjelbërim të përhershëm dhe lisat e rritur (*Quercus ilex*, *Q. trojana*) ofrojnë strehë dhe vend ushqimi për derrin e egër (*Sus scrofa*), baldosën (*Meles meles*), dhelprën (*Vulpes vulpes*), iriqin (*Erinaceus roumanicus*), si dhe për një sërë harabelash (*Turdus merula*, *Garrulus glandarius*, *Cettia cetti*, *Erithacus rubecula*, *Emberiza cirulus*).

Fushat bujqësore, ullishtet dhe gardhet me shkurre ofrojnë strehim dhe habitat të përshtatshëm për minjtë e fushës (*Microtus thomasi*) dhe zvarranikët, veçanërisht për

Titulli i Projektit: **Gazsjellësi Trans Adriatik – TAP**
Shtojcë VNMS e TAP Shqipëri – Janar 2016
 Titulli i Gjurma e Re Mbrakull:
 Dokumentit: **Shtojcë 2 Të dhëna nga Studimi në Terren**

AAL00-ERM-641-Y-TAE-5003
 Rish.: 01 / at02

zborak (*Fringilla coelebs*), gardalinë (*Carduelis carduelis*), harabel (*Passer domesticus*), dejka (*Apus apus*), cinxamiu (*Troglodytes troglodytes*), trishtili i madh (*Parus major*).

Zvarranikë: breshka e zakonshme (*Testudo hermanni*), hardhuca Erhard e mureve (*Podarcis erhardi*), hardhuca Dalmate e mureve (*Podarcis melliselensis*), hardhuca e mureve (*Podarcis muralis*), hardhucë bari (*Podarcis tauricus*), dhe zhapiku jeshil (*Lacerta viridis*).

Amfibë: zhaba e zakonshme (*Bufo bufo*).

hardhucat; ato tërheqin edhe një numër harabelash që ushqehen, gjuajnë dhe shumohen në mjedise të tilla.

Speciet Kryesore të Florës:

Ilqe (*Quercus ilex*), bujgër (*Quercus trojana*), mareja (*Arbutus unedo*), shqopë (*Erica arborea*), xinë (*Pistacia lentiscus*), mreta gjethegjërë (*Phyllirea latifolia*), shkoza e zez (*Carpinus orientalis*), lofata (*Cercis siliquastrum*), dëllinjë e zezë (*Juniperus communis*), dëllinjë e kuqe (*Juniperus oxycedrus*), mënishte (*Cistus incanus*), drizë (*Paliurus spina-christi*), trëndafili i egër (*Rosa canina*), gorrica (*Pyrus amygdaliformis*), xherrokulli (*Colchicum autumnale*).

Vërejtje:

Disa bimë mblidhen si bimë mjekësore: *Juniperus* spp., *R. canina*, *Rubus ulmifolius*.

Disa specie të tjera, si *Pyrus amygdaliformis*, *Quercus sp.div.*, *Rubus ulmifolius* përdoren si burim ushqimi për shumë zogj, si dhe për dhelptrat dhe baldosat.

Hidro-biologjia:

Dhënë përmasën e vogël të zonës së studimit dhe horografinë e saj, Gjurma e Re Mbrakull nuk ndërpret asnjë rrjedhë uji ose rezervuar. Lumi Osum gjendet më tej poshtë kodrës.

Vërejtje:

Nuk ka

Zona të caktuara:

Asnjë zonë e mbrojtur ekzistuese ose e propozuar nuk kryqëzohet ose është afër Gjurmës së Re Mbrakull.

Zonë me nevojë për Periudhë të Kufizimit të Ndërtimit

Asnjë seksion i gjurmës së re nuk gjykohet se ka nevojë për vendosjen e periudha specifike të kufizimit të ndërtimit.

Konkluzionet dhe aspektet kyçe:

Speciet dhe habitatet e vëzhguara përgjatë Gjurmës së Re Mbrakull janë të ngjashme me seksionin korrespondues të gjurmës së rastit bazë, në përputhje me ato të pritura në këtë zonë sipas VNMS (2013) për TAP-in në Shqipëri. Speciet dhe habitatet që konsiderohen si më të

Titulli i Projektit: **Gazsjellësi Trans Adriatik – TAP**
Shtojcë VNMS e TAP Shqipëri – Janar 2016
 Titulli i Dokumentit: **Gjurma e Re Mbrakull:**
Shtojcë 2 Të dhëna nga Studimi në Terren

AAL00-ERM-641-Y-TAE-5003
 Rish.: 01 / at02

rëndësishme, në aspektin ekologjik dhe mbrojtjes, janë listuar mësipër.

Nuk janë të nevojshme masa lehtësuese shtesë përveç atyre të parashikuara në VNMS (2013) për TAP-in në Shqipëri. Masat e përgjithshme standarte, tashmë të marra në konsideratë në VNMS (2013) për TAP-in në Shqipëri përfshijnë:

- Minimizimin e spastrimit të habitatit, përfshirë dhe brezin e punës aty ku është e realizueshme.
- Punimet e ndërtimit të kryhen, deri në masën e mundshme, jashtë sezoneve të shumimit, që janë periudha të ndjeshme për specie kyçe.
- Rikthimin në gjendjen e mëparshme të habitateve pas aktiviteteve të ndërtimit.

Fotografi:

Gjurma e Re Mbrakullafër Mbrakullës (Vojakë): Fusha bujqësore dhe ullishte të kufizuara me makie Mesdhetare (WPE055) – pamje VP

Gjurma e Re Mbrakullduke u rikthyer afër Mbrakullës (Vojakë): ullishte të kufizuara nga makie Mesdhetare (WPE055) - pamje VP.

Makie Mesdhetare të degraduara afër Mbrakullës (Vojakë) dhe kështjella e vjetër e Vojakës (majë kodrës)(WPE055) - pamje VP

Pistacia lentiscus dhe *Erica arborea*

Titulli i Projektit: **Gazsjellësi Trans Adriatik – TAP**
Shtojcë VNMS e TAP Shqipëri – Janar 2016
 Titulli i Dokumentit: **Gjurma e Re Mbrakull:**
Shtojcë 2 Të dhëna nga Studimi në Terren

AAL00-ERM-641-Y-TAE-5003
 Rish.: 01 / at02

Pamje e fushave bujqësore, ullishteve dhe makieve Mesdhetare të degraduara. KP 0.2 e Gjurmës së Re të Gazsjellësit (WPE055) - pamje JL

Shenja të pranisë së *Microtus thomasi* në pjesë të vogla kullotash (WPE056).

Vegjetacioni makie Mesdhetar bëhet më i ngjeshur dhe i dendur larg banimeve njerëzore (WPE056) - pamje JL.

Gjurmë të dhelprës (*Vulpes vulpes*) (WPE055).

Jashtëqitje të *Vulpes vulpes* (WPE057).

Bimësi makie Mesdhetare majë kodrës. Lumi Osum dhe fushat bujqësore përreth. Poshtë kodrës Lumi Osum dhe fushat bujqësore përreth të Mbrakullës (Çepan). (WPE057) –

Titulli i Projektit: **Gazsjellësi Trans Adriatik – TAP**
Shtojcë VNMS e TAP Shqipëri – Janar 2016
 Titulli i Gjurma e Re Mbrakull:
 Dokumentit: **Shtojcë 2 Të dhëna nga Studimi në Terren**

AAL00-ERM-641-Y-TAE-5003
 Rish.: 01 / at02

Colchicum autumnale (WPE057).

Gjurma e Re Mbrakull duke zbritur përgjatë kreshtës dhe shpateve të pjerrta, afër Mbrakullës (Çepan). (WPE058) – pamje J.

Gjurma e Re Mbrakull kryqëzohet me gjurmën e rastit bazë (Mars 2014): ullishte, fusha bujqësore dhe gardhe bimësh. Lumi Osum afër. (WPE059) - pamje VP

pamje V.

Pamje mbi gjurmën e re Mbrakull që kalon përgjatë kreshtës së mbuluar me bimësi makie Mesdhetare të ngjeshur dhe të dendur – (WPE057) pamje J.

Pika kalimtare e Gjurmës së Re Mbrakull me gjurmën e rastit bazë (Mars 2014): ullishte dhe gardhe bimësh. (WPE059) - pamje JP.

Pamje mbi të gjithë gjurmën e re Mbrakull nga pika kalimtare me KP 134 të gjurmës së rastit bazë (Mars 2014). (WPE059) – pamje J.

 Trans Adriatic Pipeline	Faqe 11 nga 17					
	Kodi i Zonës	Kodi i Kompanisë	Kodi i Sistemit	Kodi i Disk.	Lloji . Dok.	Nr. Serial
Titulli i Projektit:	Gazsjellësi Trans Adriatik – TAP					AAL00-ERM-641-Y-TAE-5003 Rish.: 01 / at02
	Shtojcë VNMS e TAP Shqipëri – Janar 2016					
Titulli i Dokumentit:	Gjurma e Re Mbrakull:					
	Shtojcë 2 Të dhëna nga Studimi në Terren					

Raport Përmbledhës i Gjetjeve Socio-ekonomike	
Projekt: Gjurmët e reja të TAP për 2015-ën	Karakteristika e Shqyrtuar e Projektit: Gjurma e Re Mbrakull
Specialist: Daniel Alonso	Datë: 12/10/2015
Vendbanime: - Mbrakull (Vojakë) - Mbrakull (Çepan) - Poliçan <i>Shënim: emri i vendbanimit në kllapa i referohet emrit specifik të lagjes.</i>	Vërejtje: Mbrakulla (Vojaka) gjendet afro 450 m në jug të shtrirjes më jugore të Gjurmës së Re të Gazsjellësit (KP 0). Ai është një fshat i vogël i përbërë nga afro 20 shtëpi dhe i rrethuar nga fusha bujqësore. Mbrakulla (Çepani) gjendet afro 400 m në veri të shtrirjes më veriore të Gjurmës së Re të Gazsjellësit, afër bregut të Lumit Osum. Ai është një fshat i vogël i përbërë nga afro 10 shtëpi dhe i rrethuar nga fusha bujqësore. Vendbanimi më i populluar në afërsi të Gjurmës së Re të Gazsjellësit është Poliçani, që gjendet afro 3.5 km në lindje. Mbrakulla (Vojaka) dhe Mbrakulla (Çepani) janë pjesë të Bashkisë së Poliçanit.
Shfrytëzimet e Tokës: Gjurma e Re Mbrakull është afërsisht 2 km e gjatë. Toka ku kalon gjurma e re e gazsjellësit është e ngjashme me atë që kalohej më parë nga vija qendrore, përfshirë: - Tokat kullosore - Shkurnajat/ zonat e pyllëzuara - Fushat bujqësore	Vërejtje: Shumica e tokës së vërejtur përgjatë Gjurmës së Re të Gazsjellësit menaxhohet në shkallë të ndryshme nga popullsia vendase. Zonat bujqësore janë në afërsi të Mbrakullës (Vojakë) dhe Mbrakullës (Çepanit), duke përbërë afërsisht 600 m në total të Gjurmës së Re të Gazsjellësit. Shkurnajat dhe pyjet mbulojnë pjesën tjetër të gjurmës së re. Shkurnaja është kryesisht një formacion makie shumë i dendur, që gjendet në shpatet më të pjerrta. Veç kësaj, një copë kullotë e vogël është shënuar në KP 0.6 të Gjurmës së Re të Gazsjellësit, që përbën rreth 100 m. Ky është një seksion i vijës së kreshtës ku mund të kullosin bagëtitë.
Jetesa: Jetesa përgjatë Gjurmës së Re Mbrakull është kryesisht e lidhur me tokën dhe	Vërejtje: Bujqësia është jetesa kryesore në afërsi të Gjurmës së Re të Gazsjellësit dhe në dy

Titulli i Projektit: **Gazsjellësi Trans Adriatik – TAP**
Shtojcë VNMS e TAP Shqipëri – Janar 2016
 Titulli i Gjurma e Re Mbrakull:
 Dokumentit: **Shtojcë 2 Të dhëna nga Studimi në Terren**

AAL00-ERM-641-Y-TAE-5003
Rish.: 01 / at02

burimet natyrore të lidhura me të:

- Bujqësia
- Mbarështimi dhe rritja e bagëtisë që kullohet në fusha kullosore dhe shkurnaja, dhe
- Aktivitetet e mbledhjes së druve të zjarrit në zonat pyjore.

vendbanimet, Mbrakull (Vojakë) dhe Mbrakull (Çepan).

Afër Mbrakullës (Vojakë) rriten të mbjella sezonale dhe të përhershme. Të mbjellat sezonale përfshijnë jonxhën dhe misrin. Nga bimët e këqia, si mendra dukej se fusha e jonxhës ishte e braktisur. Misri ishte korrur para pak kohësh. Të mbjellat e përhershme përfshijnë rrushin (vreshtat) dhe ullinjtë. U panë edhe ca fusha të lëruara.

Fushat bujqësore pranë Mbrakullës (Çepan) ishin shumë të ngjashme me ato që rrethonin Mbrakullën (Vojakë). Po rritej edhe këtu një përzierje e ngjashme e të mbjellave sezonale dhe të përhershme. Ullishtet përfshinin ullinjtë të rritur (dmth prodhues) dhe të sapo mbjellë. U panë edhe disa fusha të lëruara.

Është e dukshme se tokat kullosore dhe shkurnajat janë kullotur nga delet. Në fushat bujqësore prane Mbrakullës (Çepan) u vërejt një tufë delesh.

Infrastrukturat/Ndërtimi:

Gjurma e re Mbrakulla kalon midis Mbrakullës (Vojakë) dhe Mbrakullës (Çepan). Infrastruktura e shënuar përfshin:

- Një rrugë të pashtuar
- Një shteg lokal
- Linja e transmisionit elektrik

Vërejtje:

Vendbanimi i Mbrakullës (Vojakë) arrihet me automjetet përmes një rruge të pashtuar. Kjo rrugë lidh vendbanimin e Mbrakullës (Vojakë) me luginën e Osumit (rruga nacionale Berat-Çorovodë). Përgjatë Gjurmës së Re të Gazsjellësit mund të gjenden shtigje mjaft të shkelura. Këto shtigje përdoren nga popullsia vendase për të udhëtuar midis Mbrakullës (Vojakë) dhe Mbrakullës (Çepan), zakonisht duke përdorur kafshët si mënyrë transporti (sidomos kur transportojnë materiale).

Fshati Mbrakull (Çepan) gjendet në një gjarpërim të Lumit Osumi. Një urë për këmbësorë (e ndërtuar me çelik dhe dru) mbi lum siguron lidhjen me këto vendbanime.

Në vendbanime u dalluan linja elektrike transmisioni.

Titulli i Projektit: **Gazsjellësi Trans Adriatik – TAP**
Shtojcë VNMS e TAP Shqipëri – Janar 2016
 Titulli i
 Dokumentit: **Gjurma e Re Mbrakull:**
Shtojcë 2 Të dhëna nga Studimi në Terren

AAL00-ERM-641-Y-TAE-5003
Rish.: 01 / at02

Konkluzionet dhe aspektet kyçe:

Gjurma e Re e propozuar e Gazsjellësit është rreth 2 km e gjatë [e barazvlefshme me seksionin e gjurmës bazë (Mars 2014), është gati për t'u zëvendësuar].

Mbulesa e tokës dhe shfrytëzimi i tokës janë të ngjashme midis gjurmës së re të propozuar dhe seksionit korrespondues të rastit bazë, megjithëse shpërndarja e tyre është e ndryshme. Mbulesa mbizotëruese e tokës përgjatë kalimit të ri të gazsjellësit është shkurnajë/pyll; mbulesa mbizotëruese e tokës përgjatë seksionit korrespondues të rastit bazë është fusha bujqësore.

Masat e përgjithshme lehtësuese të parashikuara në VNMS Shqipëri (2013) janë të vlefshme dhe të zbatueshme për këtë gjurmë të re të gazsjellësit. Përveç kësaj, përgjatë kësaj gjurme të re të gazsjellësit duhet të merren parasysh masat e mëposhtme lehtësuese:

- Gjatë aktivitetit të ndërtimit të gazsjellësit duhet të merret parasysh ndërhyrja e mundshme në aktivitetet bujqësore dhe të kullotjes në zonën lokale.
- Në mënyrë të ngjashme, duhet patur një plan i detajuar transporti/ndërtimi për të shmangur/menaxhuar shqetësimet e mundshme që rrjedhin nga përdorimi i rrugës lokale midis Mbrakullës (Vojakë) dhe Mbrakullës (Çepan).
- Gjatë aktiviteteve ndërtuese të gazsjellësit duhet marrë parasysh ndërhyrja e mundshme në linjën e transmisionit elektrik në Mbrakull (Çepani). Duhet konsideruar një drejtim i ri i vogël (devijim i ri i vogël) për të shmangur kullën elektrike të identifikuar afër Mbrakullës (Çepani).

Fotografi:

WPS112: Pamje e fshatit Mbrakull (Vojakë) – pamje J.

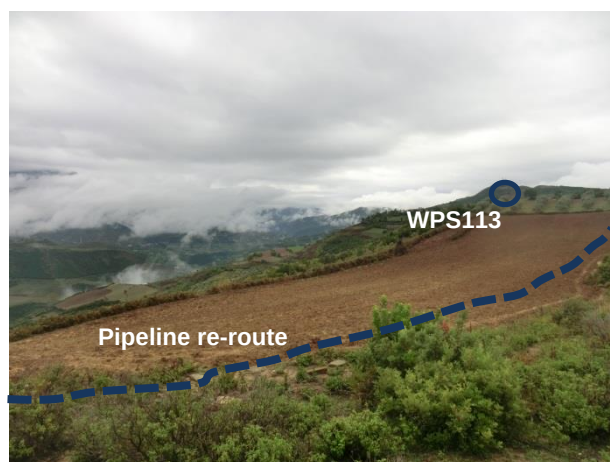
WPS112: Fushë e lëruar dhe mullar (misër) – pamje V.

Titulli i Projektit: **Gazsjellësi Trans Adriatik – TAP**
Shtojcë VNMS e TAP Shqipëri – Janar 2016
 Titulli i Dokumentit: **Gjurma e Re Mbrakull:**
Shtojcë 2 Të dhëna nga Studimi në Terren

AAL00-ERM-641-Y-TAE-5003
 Rish.: 01 / at02

WPS113: Peme ulliri

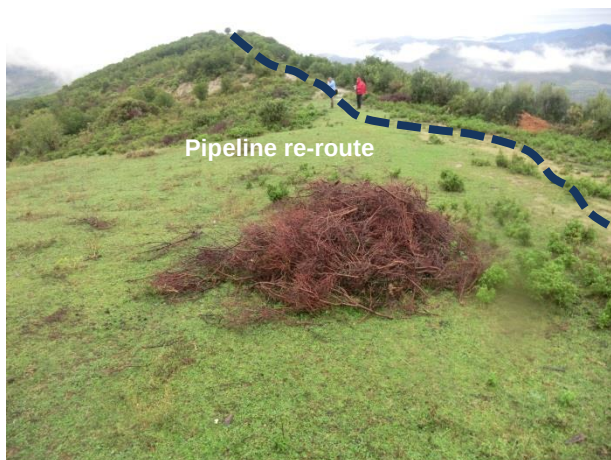
WPS113: Fushë e lëruar dhe pemë ulliri në sfond – pamje J.

WPS114: Zonë me shkurre/pyll (makie).

WPS114: Dëshmi e aktivitetit të mbledhjes së druve të zjarrit.

WPS115: Tokë kullosore dhe dëshmi të aktivitetit të mbledhjes së druve të zjarrit – pamje VP.

WPS118: Përdorimi i shtigjeve nga banorët e zonës

Titulli i Projektit: **Gazsjellësi Trans Adriatik – TAP**
Shtojcë VNMS e TAP Shqipëri – Janar 2016
 Titulli i Gjurma e Re Mbrakull:
 Dokumentit: **Shtojcë 2 Të dhëna nga Studimi në Terren**

AAL00-ERM-641-Y-TAE-5003
 Rish.: 01 / at02

WPS119: Fusha bujqësore afër Mbrakullës (Çepan) – pamje VL.

WPS119: Tufë delesh në shtegun pë Mbrakull (Çepan).

WPS120: Kullë elektrike në pikën kalimtare midis Gjurmës së Re të Gazsjellësit dhe gjurmës së rastit bazë (Mars 2014) – pamje V.

WPS120: Pamje e përgjithshme e Gjurmës së Re të Gazsjellësit – pamje J.

WPS121: Pamje e Mbrakullës (Çepan).

WPS121: Pamje e urës mbi Lumin Osum afër Mbrakullës (Çepan).

	Faqe 16 nga 17					
	Kodi i Zonës	Kodi i Kompanisë	Kodi i Sistemit	Kodi i Disk.	Lloji. Dok.	Nr. Serial
Titulli i Projektit: Gazsjellësi Trans Adriatik – TAP Shtojcë VNMS e TAP Shqipëri – Janar 2016 Titulli i Dokumentit: Gjurma e Re Mbrakull: Shtojcë 2 Të dhëna nga Studimi në Terren	AAL00-ERM-641-Y-TAE-5003 Rish.: 01 / at02					

Raport Përmbledhës i Gjetjeve të Trashëgimisë Kulturore

Projekt: Gjurmët e reja të TAP për 2015-ën	Karakteristika e Shqyrtuar e Projektit: Gjurma e Re Mbrakull
Specialist: Iris Pojani	Datë: 12/10/2015
Vendndodhje/site Arkeologjike: Fortifikim majë kodrës në Mbrakull (Vojakë), (WPC072/CH-379).	Vërejtje: Rrënoja të periudhës së Vonshme Romake - Mesjetare fortifikimi/kështjella e Mbrakullës (Vojakë). Siti përbëhet nga blloqe gurësh përreth kodrës së vogël në veri të fshatit Vojakë. Mbetje të strukturave janë të dukshme brenda mureve. Siti i identifikuar gjatë hulumtimit fillestar bazë të VNMS-së si siti CH-379. Është përcaktuar si burim me ndjeshmëri të lartë në VNMS (2013) të TAP-it Shqipëri.
Monumente: Nuk u identifikua asnjë monument i listuar në zonën e hulumtimit të Mbrakullës.	Vërejtje:
Site me Vlera Kulturore të Paprekshme: Varrezë pranë fillim të Gjurmës së Re të Gazsjellësit (WPC070/CH-589).	Vërejtje: Varreza ka mbi 25 varre. Varret janë të shenjuara me gurë varri mbi tokë. Varret i përkasin fundit të shek 19 ^{të} dhe shek. 20. Varreza gjendet rreth 30 m larg Gjurmës së Re të Gazsjellësit (KP 0).
Zona me Potencial të Lartë Arkeologjik (ZPLA): Zona rreth fortifikimit majë kodrës të Mbrakullës (Vojakë).	Vërejtje: Zona rreth fortifikimit të Mbrakullës (Vojakë) majë kodrës është me potencial të lartë arkeologjik. Ka të ngjarë që zona të ketë rrënoja të tjera dhe/ose burime arkeologjike të shoqëruara me përdorimin/zënien e fortifikimit të Mbrakullës (Vojakë). Zona rreth fortifikimit është gjithashtu pjesë e një pejsazhi kulturor më të gjerë të shoqëruar me sitin.
Konkluzionet dhe aspektet kyçe: Këto gjetje janë në përputhje me llojet e burimeve të trashëgimisë kulturore të identifikuar në VNMS (2013) të TAP. Një numër masash lehtësuese për trashëgiminë kulturore të paraqitur edhe në VNMS (2013) të TAP Shqipëri duhet të implementohen përgjatë rrugës së propozuar të gazsjellësit. - Fortifikimi i Mbrakullës (Vojakë) majë kodrës është burim me ndjeshmëri të lartë dhe duhet shmangur; - Për shkak të potencialit të lartë arkeologjik rreth burimit të Mbrakullës (Vojakë), duhet	

Titulli i Projektit: **Gazsjellësi Trans Adriatik – TAP**
Shtojcë VNMS e TAP Shqipëri – Janar 2016
 Titulli i
 Dokumentit: **Gjurma e Re Mbrakull:**
Shtojcë 2 Të dhëna nga Studimi në Terren

AAL00-ERM-641-Y-TAE-5003
Rish.: 01 / at02

përdorur një brez i reduktuar pune në afërsi të fortifikimit të Mbrakullës (Vojakë) majë kodrës për të ulur ndikimet tek burime arkeologjike të panjohura më parë;

- Gërmimet (punimet e lidhura me dheun) të kryera afër fortifikimit të Mbrakullës (Vojakë) majë kodrës duhet t'i nënshtrohen monitorimit arkeologjik dhe procedurës së mundësisë së zbulimeve; dhe
- Për shkak të afërsisë me gjurmën e propozuar të gazsjellësit, varreza duhet shenjuar për shmangie dhe ndotje dhe të kryhet monitorimi i dridhjeve/vibrimeve për të parandaluar ndikimet tek gurët e varrit.

Fotografi:

WPC072/CH-379: Fortifikimi majë kodrës i Mbrakullës (Vojakë).

WPC070 /CH-589: Varr në varrezë.

Pamje e WPC072/CH-379, Shpati verior i fortifikimit majë kodrës së Mbrakullës (Vojakë)